

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Slavomíra Nováka a soudkyň Mgr. Jany Jurečkové a Mgr. Andrey Veselé ve věci

žalobkyně

P. B.

zastoupená advokátem JUDr. Markem Nespalou,
se sídlem Vyšehradská 21, Praha 2

proti
žalovanému

Finanční arbitr

se sídlem Legerova 1581/69, Praha 1

o žalobě na ochranu proti nečinnosti žalovaného v řízení sp. zn. FA/SR/ZP/696/2017

takto:

- I. Žalovaný je povinen vydat do 90 dnů od právní moci rozsudku nález ve věci vedené pod sp. zn. FA/SR/ZP/696/2017 o návrhu žalobkyně na určení neplatnosti pojistné smlouvy a vydání bezdůvodného obohacení.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 10 228 Kč, a to do 30 dnů od právní moci rozsudku k rukám zástupce JUDr. Marka Nespaly, advokáta.

Odůvodnění:

I.

Základ sporu

1. Žalobkyně se podanou žalobou domáhala ochrany proti nečinnosti žalovaného finančního arbitra s tím, že ten zahájil na její návrh řízení proti společnosti Česká pojišťovna, a.s., jehož podstatou je požadavek na určení absolutní neplatnosti smlouvy investičního životního pojištění, uzavřené mezi Institucí a žalobcem (dále jen „Smlouva“) a na vydání bezdůvodného obohacení.

II.

Obsah žaloby a vyjádření žalovaného

2. V žalobě žalobkyně uvedla, že žalovaný zahájil řízení o jejím návrhu dne 26. 6. 2017 a dne 31. 7. 2017 ji vyzval k odstranění nedostatků návrhu. Tomu žalobkyně vyhověla dne 15. 8. 2017.
3. Následně žalobkyně upozornila dne 22. 11. 2017 žalovaného na jeho nečinnost, a ve smyslu § 80 odst. 3 správního řádu ho vyzvala k odstranění nečinnosti a k vydání nálezu v zákonné lhůtě.
4. Žalobkyně dále poukázala na závěry, které Nejvyšší správní soud koncipoval ve svém rozsudku ze dne 31. 5. 2018, č.j. 9As 36/2018-37, podle nichž lze řízení před finančním arbitrem rozčlenit do dvou fází. V první fázi probíhá shromažďování podkladů, nutných pro zjištění relevantního skutkového stavu, a ve druhé pak jsou tyto podklady zpracovávány, analyzovány a vyhodnocovány, pak dojde k jejich právnímu posouzení a skončení věci vydáním nálezu. Trvání druhé fáze řízení je omezeno nejzazší možnou lhůtou pro vydání nálezu, a to 90 dnů od shromáždění podkladů nezbytných pro rozhodnutí žalovaného.
5. Počátek běhu lhůty pro vydání nálezu je přitom spojen s okamžikem shromáždění všech podkladů nutných pro rozhodování a nesouvisí s žádným procesním úkonem žalovaného. tento okamžik shromáždění podkladů nezbytných pro rozhodnutí je okamžik objektivně určitelný, zcela nezávislý na vůli žalovaného. Není proto podstatné, zda žalovaný žalobce informoval o tom, že podklady pro vydání nálezu shromáždil, či nikoliv. Pokud se do dispozice žalovaného dostanou podklady v takovém rozsahu, aby z nich mohl být učiněn právní závěr o výsledku sporu, je třeba mít za to, že je žalovaný shromáždil.
6. V projednávané věci je ze spisu zřejmé, že žalovaný shromáždil podklady nutné pro rozhodnutí v okamžiku, kdy žalobkyně odstranila vady návrhu, tedy dne 15. 8. 2017. Finanční arbitr proto měl vydat nálezu bez zbytečného odkladu, nejpozději do 13. 11. 2017.
7. Jelikož se tak nestalo, nevydal, žalobkyně vyzvala žalovaného k odstranění nečinnosti podle § 80 odst. 3 správního řádu. Jelikož žalobkyně bezvýsledně vyčerpala procesní prostředky ochrany proti nečinnosti správního orgánu ve správním řízení, byly naplněny materiální předpoklady pro podání žaloby na ochranu proti nečinnosti správního orgánu

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

podle § 79 odst. 1 soudního řádu správního. Žalobkyně proto navrhla, aby soud uložil žalovanému finančnímu arbitrovi povinnost vydat náleze ve věci jejího návrhu do třiceti dnů.

8. Žalovaný finanční arbitr ve vyjádření k žalobě odmítl tvrzení o své nečinnosti, kdy nejprve vzhledem k okolnostem věci vyjádřil názor o své možné nepříslušnosti k řešení sporu mezi žalobkyní a pojišťovnou. Dále pojednal o povaze a účelu institutu finančního arbitra a o charakteru jím vedených řízení o mimosoudním řešení spor. K otázce lhůty pro vydání rozhodnutí pak uvedl, že má za to, že lhůta podle ustanovení § 15 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi počne běžet dnem, kdy si žalovaný vyhodnotí úplnost spisového materiálu a tuto skutečnost projeví navenek tím, že vyhotoví a vypraví výzvu stranám sporu k seznámení se se shromážděnými podklady. Počátek běhu této lhůty nelze počítat od doručení posledního podkladu, neboť ten je nejprve nutno vyhodnotit z hlediska úplnosti, posoudit jej v kontextu s dosud zjištěnými okolnostmi a zvážit možné další dokazování. Teprve v okamžiku vyhodnocení přijatých podkladů lze s jistotou říci, že poslední přijatý podklad je skutečně poslední a že žalovaný má k dispozici úplný spis stížnosti ve smyslu článku 8 písm. e) věty první směrnice o alternativním řešení spotřebitelských sporů, resp. že shromáždil všechny podklady nutné pro vydání rozhodnutí ve smyslu § 15 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi. Doba, po kterou žalovaný hodnotí obdržené podklady, se liší v závislosti na rozsahu a obsahu předložených podkladů, vždy však žalovaný koná neprodleně po jejich obdržení.
9. Lhůta stanovená finančními arbitrovi pro vydání rozhodnutí počíná běžet ode dne vyhotovení a expedice výzvy k seznámení se se shromážděnými podklady (toto datum je vždy ve výzvě explicitně uvedeno). Žalovaný současně účastníky řízení v této výzvě poučuje, že nevyplyne-li po seznámení s podklady potřeba dalšího doplnění podkladů, bezodkladně ve věci rozhodne. Účastníci řízení si tak mohou sami snadno dopočítat počátek běhu lhůty pro vydání rozhodnutí.
10. Dále žalovaný polemizoval se závěry, k nimž dospěl Městský soud v Praze v rozsudcích č. j. 10 A 162/2017-39 a č. j. 6 A 196/2017-34, tedy že rozhodujícím momentem pro počátek běhu lhůty je okamžik, kdy žalovaný obdržel údajně bezvadný návrh na zahájení řízení. Tento názor městského soudu odporuje jak povaze rozhodování finančního arbitra, tak obsahu unijní směrnice o alternativním řešení spotřebitelských sporů, stejně jako textu zákon o finančním arbitrovi a rovněž i citovanému rozsudku Nejvyššího správního soudu.
11. Žalovaný uzavřel s tím, že navrhuje, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl ve smyslu § 81 odst. 3 soudního řádu správního.
12. Uvedl rovněž, že žádost žalobkyně k opatření proti nečinnosti, kterou obdržel dne 22. 11. 2017, vyhodnotil jako předčasnou, a tudíž nedůvodnou, protože podklady pro vydání rozhodnutí shromáždil až v červenci 2018, kdy o tom informoval žalobkyni a vyzval jí k vyjádření k předběžnému právnímu posouzení. Až poté žalovaný doplnil podklady pro vydání rozhodnutí ve věci, konkrétně dne 29. 8. 2018. Žalovaný tedy nebyl v žádném případě nečinný.
13. Žalovaný připustil, že procesně pochybil, když o nevyhovění žádosti nevyhotovil usnesení podle § 80 odst. 6 správního řádu, avšak na závěru, že žalobkyně podala žádost předčasně a proto dosud ani nemohla ještě vyčerpat všechny prostředky k ochraně proti nečinnosti podle správního řádu, to nic nemění. Podmínky pro podání správní žaloby ve smyslu § 79

a § 80 soudního řádu správního tedy splněny a soud by tak měl žalobu odmítnout jako nepřijatelnou a předčasnou podle § 46 odst. 1 písm. b) a d) soudního řádu správního.

14. Při jednání soudu dne 15. ledna 2019, k němuž se žalobkyně ani její zástupce nedostavili, setrvala pověřená zástupkyně finančního arbitra na dosavadních skutkových i právních stanoviscích a navrhla zamítnutí žaloby.

III.

Posouzení žaloby

15. Z obsahu spisu předloženého finančním arbitrem Mgr. Monikou Nedelkovou soud shledal, že žalobkyně podala dne 26. 6. 2017 u finančního arbitra návrh na zahájení řízení o vydání bezdůvodného obohacení a příslušenství, *in eventum* o určení, že náklady a poplatky účtované institucí v souvislosti s pojistnou smlouvou nebyly platně sjednány. Institucí, proti níž návrh směřoval, byla Česká pojišťovna, a.s.
16. Sdělením ze dne 31. 7. 2017 finanční arbitr oznámil zahájení řízení na základě návrhu, a současně vyzval žalobkyni k odstranění nedostatků návrhu, jmenovitě k tomu, aby doplnila důkazní prostředky, aby úplně a srozumitelně vylicila rozhodné skutečnosti, dále aby sdělila, jakým způsobem došla k nárokované částce a konečně aby sdělila podmínky možného smírného řešení. Na tuto výzvu žalobkyně reagovala sdělením ze dne 14. 8. 2017.
17. Dne 13. 10. 2017 finanční arbitr vyrozuměl Českou pojišťovnu, a.s. o zahájeném řízení a vyzval ji k vyjádření a k předložení potřebných dokumentů. Česká pojišťovna, a.s. se k věci vyjádřila podáním ze dne 7. 11. 2017, s nímž předložila své podklady.
18. Podáním doručeným žalovanému dne 17. 11. 2017 uplatnila žalobkyně výzvu k opatření proti nečinnosti podle ust. § 80 správního řádu. Žalovaný na tuto výzvu reagoval sdělením ze dne 23. 4. 2018, s tím, že doposud nebyly shromážděny všechny podklady nutné pro rozhodnutí.
19. S datem 12. 7. 2018 finanční arbitr seznámil žalobkyni i pojišťovnu se svým hodnocením sporu a vyzval je k vyjádření, případně k tomu, aby žalobkyně vzala svůj návrh zpět. Takový postup žalobkyně sdělení z 30. 7. 2018 odmítla.
20. Dne 13. 8. 2018 proto finanční arbitr vyzval žalobkyni i Českou pojišťovnu, a.s. k předložení potřebných podkladů a vyrozuměl je o možnosti seznámit se se shromážděnými podklady. Pojišťovna se s podklady seznámila dne 8. 10. 2018, žalobkyně pak se k nim vyjádřila dne 31. 10. 2018.
21. Městský soud v Praze přezkoumal žalobou napadený postup žalovaného finančního arbitra a dospěl k závěru, že žaloba byla podána důvodně.
22. Soud shledal nespornou skutečnost, že žalobkyně podala dne 26. 6. 2017 u finančního arbitra návrh na zahájení řízení ve věci sporu s Českou pojišťovnou, a.s., ohledně životního pojištění. Z následných úkonů finančního arbitra je nepochybné, že takové řízení bylo zahájeno.
23. Podle ust. § 15 odst. 1 zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů, *arbitr rozhoduje ve věci samé bez zbytečného odkladu nálezem, nejdéle však do 90 dnů od shromáždění všech podkladů nutných pro rozhodnutí; nelze-li ve zvlášť složitých případech, vzhledem k povaze věci rozhodnout ani v této lhůtě, lhůta se přiměřeně prodlouží,*

nejvýše o dalších 90 dnů. Arbitr účastníky řízení bezodkladně vyrozumí o prodloužení lhůty a její délce.

24. Z judikatury správních soudů je zřejmé, že okamžik onoho *shromáždění všech podkladů nutných pro rozhodnutí*, od kterého počíná běh lhůty 90 dnů pro vydání nálezu, je objektivně zjistitelnou skutečností, a nezávisí tedy na volné úvaze finančního arbitra (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 6. 2018, č. j. 4 Afs 110/2018-40).
25. V projednávané věci je nesporné, že žalobkyně byla vyzvána k doplnění svého původního návrhu, rovněž finanční instituce, tedy Česká pojišťovna, a.s., byla vyzvána k vyjádření se k návrhu a k předložení potřebných podkladů. Na tyto výzvy reagovali oba účastníci v průběhu měsíce listopadu roku 2017 a ze spisu není zřejmé, že by finanční arbitr činil úkony směřující k opatření nějakých dalších podkladů. V reakci na tento stav věci žalobkyně realizovala svou výzvu k opatření proti nečinnosti ze dne 17. 11. 2017.
26. Finanční arbitr reagoval na tuto výzvu až dne 23. 4. 2018, tedy po více pěti měsících, a to nikoliv procesním úkonem, jenž by v jakémkoliv smyslu směřoval k ukončení řízení o návrhu žalobkyně, ale pouhým sdělením o specifické povaze probíhajícího řízení a o obecných důvodech délky tohoto řízení.
27. Další procesní úkony – jmenovitě výzvy účastníkům k předložení dalších podkladů a k seznámení se se shromážděnými podklady – pak následovaly až s dalším prodlením v měsíci červenci roku 2018. To však již není podle názoru městského soudu pro věc podstatné. Měl-li totiž finanční arbitr za to, že podklady, tak jak je měl k dispozici v listopadu roku 2017, nejsou dostatečné k tomu, aby mohl o návrhu žalobkyně rozhodnout, měl na takovou skutečnost reagovat bezodkladně. Z obsahu spisu, jak byl soudu předložen, však není žádná taková procesní aktivita žalovaného zřejmá, a to až do července roku 2018. Jeho odpověď na výzvu žalobkyně k opatření proti nečinnosti za takový úkon považovat nelze.
28. Lze tedy uzavřít, že od listopadu roku 2017 do července roku 2018 není ve spise žalovaného dokumentována žádná činnost, kterou by bylo možno považovat za shromažďování podkladů pro rozhodnutí, jež je obsahem tzv. první fáze řízení – viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2018, č. j. 9 As 36/2018-37. Ve spise ovšem nelze shledat ani doklad o tom, že by žalovaný byl činný ve druhé fázi, tedy že by vykonával vyhodnocení shromážděných podkladů a právní posouzení případu.

IV.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

29. Městský soud v Praze tedy své úvahy uzavřel s tím, že žalovaný ke dni podání žaloby v červenci roku 2018 nebyl aktivní v rámci první fáze řízení, neboť žádnou procesní aktivitu spočívající ve shromažďování podkladů již od listopadu roku 2017 nekonal. Za tohoto stavu věci tedy bylo nutno mít za to, že shromážděné podklady považoval za dostatečné, a že tedy počala běžet lhůta 90 dnů pro vydání nálezu, stanovená v ust. § 15 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi. Žaloba tedy byla podána řádně, poté, co marně uplynula lhůta pro vydání rozhodnutí. O tom, že tato lhůta nebyla dodržena, resp. že byla výrazně překročena, není podle názoru soudu sporu, neboť je-li pro rozhodnutí soudu o žalobě na ochranu proti nečinnosti podle ust. § 81 odst. 1 soudního řádu správního relevantní skutkový stav zjištěný ke dni jeho rozhodnutí, musel soud konstatovat, že ani ke dni 15. ledna 2019, kdy ve věci jednal a rozhodl, finanční arbitr svůj nálezu nevydal.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

Nezbylo tedy než uzavřít, že rovněž v rámci tzv. druhé fáze řízení byl finanční arbitř nečinný.

30. Městský soud proto shledal žalobu důvodnou, a žalovanému finančnímu arbitrovi uložil povinnost vydat do 90 dnů od právní moci rozsudku nález ve věci vedené pod sp. zn. FA/SR/ZP/696/2017 o návrhu žalobkyně na určení neplatnosti pojistné smlouvy a vydání bezdůvodného obohacení.
31. Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn podle ust. § 60 odst. 1 soudního řádu správního, když žalobkyně měla ve věci úspěch a její náklady řízení sestávají jednak ze zaplaceného soudního poplatku z podané žaloby ve výši 2000 Kč a jednak z odměny advokátovi za dva úkony právní služby po 3100 Kč, a ze související náhrady hotových výdajů po 300,- Kč podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), v platném znění, zvýšené o sazbu daně z přidané hodnoty. Náhradu v celkové výši 10 228 Kč je žalovaný povinen zaplatit žalobkyni do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce JUDr. Marka Nespaly, advokáta.
32. Pro úplnost městský soud konstatuje, že k projednání této žaloby a k vyhlášení rozsudku došlo při jednání soudu dne 15. ledna 2019, a to přesto, že žalobkyně vzala tuto žalobu zpět podáním doručeným soudu dne 14. 1. 2019 (viz č.l. 52 soudního spisu). Do dispozice senátu se však tato listina dostala až následujícího dne, poté, kdy ve věci rozhodl a vyhlásil rozsudek. Vzhledem k této časové posloupnosti nemohl soud postupovat podle ust. § 96 odst. 2 věty druhé občanského soudního řádu, podle něhož *je-li návrh na zahájení řízení vzat zpět až po té, co již soud o věci rozhodl, avšak rozhodnutí není dosud v právní moci, soud rozhodne v rozsahu zpětuzetí návrhu též o zrušení rozhodnutí*, nemohl soud již vyhlášený rozsudek zrušit, ale nezbylo než jej vyhotovit v písemné podobě a doručit jej účastníkům.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje,

vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 15. ledna 2019

JUDr. Slavomír Novák v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.